

Aan de Regering van Curaçao d.t.v.,
de Minister van Algemene Zaken
Fort Amsterdam 17
Curaçao

Datum: Curaçao, 30 juni 2011

Ref.nr.: 113/2011-SERCUR

Betreft: Advies inzake de initiatief-landsverordening tot wijziging van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen

Naar aanleiding van het adviesaanvraag gedateerd 16 september 2010, met als kenmerk DWJ'10/095 3812/RNA-3, betreffende de initiatief ontwerp landsverordening tot wijziging van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen, brengt de Sociaal-Economische Raad hierbij advies uit.

Het ontwerp is in behandeling genomen in de voorbereidende vergaderingen van de SER op 25 februari en 24 juni 2011.

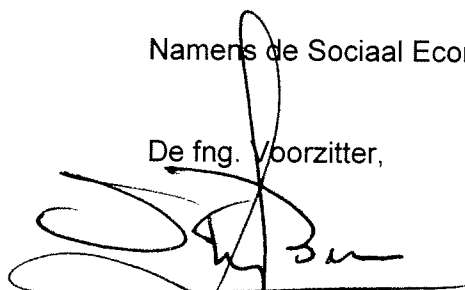
Bijgaand advies is tevens in de plenaire vergadering van 24 juni 2011 behandeld en vastgesteld.

Voor een inhoudelijke uiteenzetting wordt verwezen naar bijgevoegd advies.

Ten overvloede zij vermeld dat de SER bijgaand advies heeft uitgebracht in afwachting van de wijziging van de Landsverordening Sociaal Economische Raad tot het vervangen van artikel 18, tweede lid, van de Landsverordening Sociaal Economische Raad teneinde de leden en de voorzitter van de SER zo snel mogelijk rechtsgeldig te kunnen benoemen.

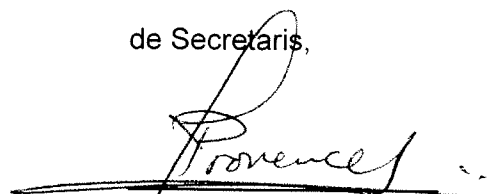
Namens de Sociaal Economische Raad,

De fng. Voorzitter,

Mr. S.M. Betrian

de Secretaris,

Mw. drs. J.J. Provence

Advies van de Sociaal Economische Raad vastgesteld op 24 juni 2011 inzake de initiatief ontwerp-landsverordening tot wijziging van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen

1. Inleiding

Bij brief gedateerd 3 augustus 2010, ref. 7136/RNA, heeft de Minister van Financiën van het Land de Nederlandse Antillen, de Sociaal Economische Raad, hierna "de SER" verzocht om advies uit te brengen over de initiatief ontwerp-landsverordening tot wijziging van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen.

Op 5 maart 1997 hebben twee leden van de Staten van de Nederlandse Antillen een ontwerp landsverordening ingediend strekkende tot de wijziging van Landsverordening Ziektekostenverzekering (P.B. 1966, no. 15) en het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen, ter verzekering van de vrouwelijke werknemer van een zwangerschaps- en bevallingsverlof naar de op dat moment geldende internationale maatstaven (P.B. 1999, no. 69).

Met de indiening van het initiatief-ontwerp in 1997 wilden de initiatiefnemers komen tot opheffing van het door hen als ongerechtvaardigde ervaren verschil tussen de toen vigerende regelingen terzake de duur van het zwangerschapsverlof voor het overheidspersoneel enerzijds en de vrouwelijke werknemer in de particuliere sector anderzijds.

De initiatiefnemers van de voorliggende initiatief ontwerp-landsverordening tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek zijn van mening dat de vigerende wettelijke regeling inzake het zwangerschaps- en bevallingsverlof aan een noodzakelijke vernieuwing, c.q. modernisering toe is.

Deze noodzakelijke vernieuwing vloeit voort uit de herziene versie van het International Labour Organization verdrag vastgesteld op 15 juni 2000 nummer 183, hierna het ILO-verdrag, inzake bescherming van het moederschap.

De op 8 maart 2007 goedgekeurde en aangeboden, initiatief ontwerp-landsverordening tot wijziging van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen strekt tot wijziging van relevante artikelen van het Burgerlijk Wetboek ter aanpassing van de duur van het zwangerschaps- en bevallingsverlof aan de internationale maatstaven. De initiatief ontwerp-landsverordening bevat tevens een voorstel tot een wettelijke regeling inzake het verrichten van nachtarbeid en stand werk door de zwangere werknemer.

Staatkundige herstructurering van het Land de Nederlandse Antillen

Bij brief gedateerd 18 november 2010, ref.nr. 023/2010-SERCUR, heeft de SER de Minister van Algemene Zaken aangeschreven met de vraag of de SER nog advies dient uit te brengen inzake vier adviesverzoeken die nog in behandeling waren bij de SER-Nederlandse Antillen.

Het onderhavig adviesverzoek inzake de initiatief ontwerp-landsverordening tot wijziging van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen, zoals ingediend door de toenmalige minister van Algemene Zaken en Buitenlandse Betrekkingen maakte deel uit van dit verzoek.

Bij besluit van 24 november 2010 is de Raad van Ministers akkoord gegaan met de advisering inzake de 4 adviesverzoeken waaronder ook advisering inzake onderhavig adviesverzoek betreffende de initiatief ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen.

2. Inhoud en strekking van het ontwerp

De voorgestelde initiatief ontwerp-landsverordening tot wijziging van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen strekt tot wijziging van de relevante artikelen van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen ter aanpassing van de duur van zwangerschaps- en bevallingsverlof aan de internationale maatstaven. Daarnaast wordt met de initiatief ontwerp-landsverordening beoogd de gezondheid en veiligheid van moeder en kind verder te bevorderen door wettelijke regeling met betrekking tot het verrichten van nachtarbeid en staand werk door de zwangere werknemer te introduceren.

Teneinde deze doelstellingen te realiseren worden in de initiatief ontwerp-landsverordening een aantal wijzigingen van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen voorgesteld.

Artikel I

Artikel 1613aa: non-discriminatieverbod

In artikel 1613aa is een non-discriminatiebepaling opgenomen dat bepaalt dat de werkgever, op straffe van nietigheid, geen onderscheid mag maken tussen mannen en vrouwen bij het aangaan van de arbeidsovereenkomst.

Artikel 1613ha: verbod op eis zwangerschapstest bij sollicitatieprocedure

Artikel 1613ha regelt het verbod op het eisen van een test op zwangerschap of een verklaring dienaangaande bij de sollicitatie en bepaalt dat de weigering om een arbeidsovereenkomst aan te gaan met een vrouw vanwege haar, tijdens de sollicitatieprocedure gebleken zwangerschap, in strijd is met artikel 1613aa, eerste lid.

Artikel 1614ca: verlenging zwangerschaps- en bevallingsverlof

In de initiatief ontwerp-landsverordening wordt voorgesteld om de termijnen voor zwangerschaps- en bevallingsverlof opgenomen in artikel 1614ca, eerste lid, te wijzigen, met dien verstande dat de termijnen bepaald worden op tenminste twee weken voor en ten hoogste zes weken vóór de vermoedelijke bevaldatum en op tenminste acht weken na en ten hoogste twaalf weken na de werkelijke bevaldatum als zijnde bevallingsverlof.

In artikel 1614ca, derde lid wordt de totale termijn van het zwangerschapsverlof en het bevallingsverlof samen bepaald op tenminste veertien weken.

Indien de werkelijke bevaldatum eerder is gelegen dan de vermoedelijke bevaldatum wordt het bevallingsverlof vermeerderd met het aantal dagen gelegen tussen de werkelijke bevaldatum en de vermoedelijke bevaldatum.

Aan artikel 1614ca worden onder vernummering van het vierde tot zesde lid, een nieuw vierde en een vijfde lid toegevoegd.

Het nieuwe vierde lid van artikel 1614ca regelt, in geval van overlijden van de moeder voordat het bevallingsverlof verstreken is, het recht op verlof voor de arbeider die als ouder in familierechtelijke verhouding staat tot het kind. Het verlof heeft betrekking tot de periode die gelijk is aan het niet verstreken deel van het bevallingsverlof.

Het vijfde lid van artikel 1614ca regelt het recht op verlof voor de arbeider die in familierechtelijke verhouding staat tot het kind in geval van ziekenhuisopname of ziekte van de moeder na bevalling en vóór het verstrijken van het bevallingsverlof. Het verlof heeft betrekking tot de periode die gelijk is aan het niet verstreken deel van het bevallingsverlof en is bedoeld om de zorgtaken voor het kind en het gezin te kunnen vervullen.

Artikel 1614xa: verbod op nachtarbeid en staand werk

De voorgestelde initiatief ontwerp-landsverordening voegt ter bescherming van de zwangere arbeider een nieuw artikel te weten artikel 1614 xa, met onder andere regelingen inzake het verbod op nachtarbeid en staande arbeid toe aan Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek.

In artikel 1614xa, eerste lid wordt bepaald dat de werkgever de zwangere arbeider niet mag verplichten nachtarbeid te verrichten gedurende een periode van acht weken vóór de vermoedelijke datum van bevalling.

Indien uit een medische verklaring blijkt dat nachtarbeid onverenigbaar is met de zwangerschap of lactatie mag de arbeider nachtarbeid weigeren gedurende andere perioden tijdens de zwangerschap en gedurende maximaal vier weken onmiddellijk volgend op het bevallingsverlof of tijdens de lactatie.

Artikel 1614xa, tweede lid regelt het verbod op staand werk(en) gedurende een onafgebroken tijdsspanne van meer dan 60 minuten, gedurende twaalf weken voor de vermoedelijke datum van bevalling.

Dit verbod geldt eveneens gedurende de periode van twaalf weken vóór de vermoedelijke datum van bevalling indien de arbeider een geneeskundige verklaring overlegt waaruit blijkt dat zij geen staand werk mag verrichten.

De vrouwelijke arbeider heeft, na overleg met de werkgever, ingevolge artikel 1614xa, derde lid, het recht om gedurende de eerste negen levensmaanden van het kind de arbeid te onderbreken voor het zogen van het kind en/of het kolven van de borstvoeding. De werkgever dient de vrouwelijke arbeider hiertoe in de gelegenheid te stellen en waarnodig een geschikte af te sluiten besloten ruimte ter beschikking te stellen.

De vrouwelijke arbeider mag voor het zogen van het kind en/of het kolven van de borstvoeding, ingevolge artikel 1614xa, vierde lid, zo vaak en zo lang als nodig onderbroken worden, met dien verstande dat de totale duur van de onderbrekingen echter ten hoogste een vierde van de arbeidstijd per dienst mag bedragen. Tijdstippen en duur dienen door de vrouwelijke arbeider in overleg met de werkgever bepaald te worden.

Artikel 1614xa, vijfde lid bepaalt dat de duur van de onderbrekingen van de arbeid voor het zogen van het kind en/of het kolven van de borstvoeding als arbeidstijd gelden en dat de vrouwelijke arbeider haar aanspraak op loon behoudt.

In artikel 1614xa, zesde lid wordt aangegeven dat op straffe van nietigheid niet ten nadele van de vrouwelijke arbeider van artikel 1614 xa afgeweken mag worden.

Artikel 1615h: ontslagbescherming

In artikel 1615h, tweede lid komt de laatste volzin luidende, "Evenmin mag de werkgever, op straffe van nietigheid, opzeggen gedurende het zwangerschaps- en bevallingsverlof, bedoeld in artikel 1614ca", te vervallen.

Ter vervanging van de laatste volzin van het tweede lid van artikel 1615h wordt aan artikel 16145h een zevende en een achtste lid toegevoegd. Deze leden bevatten een aanscherping van de ontslagbescherming van de zwangere arbeider.

Artikel 1615h, zevende lid legt aan de werkgever een verbod om de arbeidsovereenkomst met een vrouwelijke arbeider op te zeggen gedurende zwangerschap en zwangerschap- en bevallingsverlof.

De werkgever dient, ingevolge artikel 1615h, achtste lid, een schriftelijk gegronde reden op te geven ten bewijze dat het ontslag gebaseerd is op objectieve, niet met de zwangerschap verband houdende gronden, indien de werkgever de vrouwelijke arbeider ontslaat gedurende de periode vanaf de zwangerschap tot het einde van het bevallingsverlof.

Artikel II

Inwerkingtreding

In artikel II van de ontwerp-landsverordening tot wijziging van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen wordt bepaald dat onderhavige ontwerp-landsverordening in werking treedt met ingang van de dag na die der uitgifte van het Publicatieblad, waarin de afkondiging is geschied.

3. Standpunt van de SER

3.1 Algemeen

Alvorens inhoudelijk in te gaan op onderhavig adviesverzoek veroorlooft de Raad zich de volgende opmerkingen van algemene aard te plaatsen.

3.1.1 Advisering door de SER inzake initiatief ontwerp-landsverordeningen

Ingevolge artikel 77, eerste lid, van de Staatsregeling (A.B. 2010, no. 86) hebben de Staten het recht om landsverordeningen aan de regering voor te stellen.

De SER heeft echter kunnen constateren dat bij ontvangst van onderhavige initiatief ontwerp-landsverordening deze reeds door de Staten was goedgekeurd.

De SER is van oordeel dat advisering door de SER met betrekking tot een goedgekeurde initiatief ontwerp-landsverordening geen toegevoegde waarde heeft aangezien een goedgekeurde initiatief-landsverordening geen ruimte laat voor het verwerken van adviezen cq. voorstellen zijdens de SER. Bezien vanuit de procedure kan een reeds door de Staten goedgekeurde initiatief-landsverordening, slechts vastgesteld of niet vastgesteld worden door de regering.

De SER heeft derhalve in een voorgestelde wijziging op artikel 2 van de Landsverordening Sociaal Economische Raad aangegeven dat er ruimte gecreëerd moet worden dat ook de SER kan adviseren inzake onder andere voorontwerpen van initiatief ontwerp-landsverordeningen met een sociaal economische karakter. Met deze wijziging in de Landsverordening van de SER wordt de Staten in de gelegenheid gesteld reeds in een fase vóór de goedkeuring van een initiatief ontwerp-landsverordening het gevoel van de SER te vernemen.

3.1.2 Beleid inzake zwangerschaps- en ouderschapsverlof en geldende maatstaven

De SER constateert dat er inzake het zwangerschaps- en ouderschapsverlof gelijktijdig aan meerdere voorstellen wordt gewerkt.

De SER verwijst naar een door de SER ontvangen adviesverzoek betreffende de ontwerp-landsverordeningen tot vaststelling en invoering van titel 10 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek (Landsverordening arbeidsovereenkomst) gedateerd 25 juni 2009 en waarover op 6 juli 2010 advies is uitgebracht. (Advies van de SER gedateerd 6 juli 2010, referentienummer 11/2010-SER). In de ontwerp-landsverordening tot vaststelling en invoering van titel 10 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek (Landsverordening arbeidsovereenkomst) wordt in artikel 629a, het zwangerschaps- en bevallingsverlof eveneens verlengd van 12 weken naar 14 weken en wordt in artikel 657c, eerste en tweede lid respectievelijk het verbod op nachtarbeid en het verbod op staand werk geregeld.

De ontwerp-landsverordening tot vaststelling en invoering van titel 10 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek (Landsverordening arbeidsovereenkomst) is echter nog niet vastgesteld.

De SER heeft tevens informatie ontvangen dat er een voorstel met betrekking tot zwangerschapsverlof in behandeling is bij de Directie Arbeidszaken en dat het betreffende voorstel veel omvattender is dan het onderhavig initiatief van de Staten.

De opeenvolgende wetgevingsproducten ter regeling van het zwangerschapsverlof vanaf 1997 zijn ieder gestaafd op internationaal gehanteerde maatstaven en relevante verdragen van de International Labour Organization.

In het Regeerakkoord 2010-2014 wordt op pagina 21 aangegeven dat de regering een beleid en een implementatieplan inzake onder andere het zwangerschaps- en ouderschapsverlof zal opstellen. De SER is echter niet op de hoogte van de daadwerkelijke totstandkoming van bovenvermeld beleid en implementatieplan zijdens de regering.

Het is echter van eminent belang dat voor Curaçao zo spoedig mogelijk een beleid met betrekking tot het zwangerschapsverlof wordt opgesteld waarbij de vigerende internationale maatstaven en "best practices" met de nodige vertaalslag toegepast worden op Curaçao.

De SER heeft begrip voor het standpunt van de Staten om op kortst mogelijke termijn het zwangerschaps- en bevallingsverlof te verlengen van 12 naar 14 weken en dat indien onderhavig initiatief ontwerp meegenomen wordt in het proces van de algehele herziening van het arbeidsovereenkomstenrecht, dit initiatief tot grote vertraging zal leiden. Niettemin vraagt de SER aandacht van de regering voor het coördineren van eerder genoemde "initiatieven" voor de regeling van het zwangerschaps- en bevallingsverlof en de hieraan gerelateerde onderwerpen.

3.2 Implicaties uitvoering

De SER juicht toe het initiatief om het zwangerschapsverlof van 12 naar 14 weken uit te breiden. De SER plaatst echter enkele vraagtekens met betrekking tot de duur van het zwangerschaps- en bevallingsverlof in vergelijking met Europa en het Caribisch gebied.

Alhoewel de SER een zekere mate van willekeur bespeurt in de keuze c.q. beslissing van de verschillende landen met betrekking tot de duur c.q. termijnen van het zwangerschaps- en bevallingsverlofduur, vraagt de SER zich af waarom in de initiatief ontwerp-landsverordening ervoor is gekozen om het door de ILO voorgeschreven 14 weken, over te nemen op Curaçao zonder een toelichting te hebben gegeven met betrekking tot de termijnen zoals gehanteerd in Europa en het Caribisch gebied.

Daarnaast constateert de SER dat de gevolgen van de invoering van de ontwerp-landsverordening tot wijziging van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen niet zijn uitgewerkt.

De SER zal nader uitwijden over bovengenoemde onderwerpen.

3.2.1 Duur zwangerschaps- en bevallingsverlof

Artikel 4, eerste lid, van het ILO-verdrag no. 183 bepaalt inzake zwangerschaps- en bevallingsverlof dat de moeder recht heeft op totaal ten minste 14 weken zwangerschaps- en bevallingsverlof.

Nader onderzoek door de SER heeft uitgewezen dat het Europees Parlement in oktober 2010 een rapport heeft aangenomen waarin verlenging van het zwangerschapsverlof voor werkende vrouwen in de Europese Unie wordt uitgebreid van 14 naar 20 weken betaald verlof als wenselijk werd aangegeven. Het voorstel werd echter in december door de Raad van ministers afgewezen, vooral vanwege de kosten.

In het Caribische gebied is het gemiddelde zwangerschapsverlof bepaald op 14 weken¹.

In het Caribisch gebied en omstreken wordt Cuba als één van de vooruitstrevende landen beschouwd op het gebied van wetgeving inzake zwangerschaps- en bevallingsverlof. In Cuba hebben vrouwen recht op 18 weken betaald zwangerschaps- en bevallingsverlof². Daarnaast hebben deze vrouwen ook recht op 40 weken bevallingsverlof tegen betaling van 60% van hun loon. Het is ook mogelijk dat de vader 40 weken verlof neemt om voor het kind te zorgen. In Venezuela, Chile en Brazilië hebben vrouwen ook recht op 18 weken betaald zwangerschaps- en bevallingsverlof³.

Nadere toelichting voor de keuze van 14 weken zwangerschaps- en bevallingsverlof voor Curaçao is in deze raadzaam.

3.2.2 Vaderschapsverlof

Het ILO-verdrag no. 183 bevat geen bepalingen inzake het vaderschapsverlof. Vaderschapsverlof wordt doorgaans gedefinieerd als zijnde een vast aantal verlofdagen waarop de vader bij de geboorte van een kind recht heeft, of die per jaar of periode van meerdere jaren kunnen worden opgenomen om voor het kind te zorgen.

Het vaderschapsverlof heeft een belangrijke functie in het versterken van de band met de vader de betrokkenheid van de vader vanaf de geboorte van het kind. Daarnaast maakt het vaderschapsverlof het mogelijk dat de vader de zich van de bevalling herstellende moeder ondersteunt in de verzorging van het pasgeboren kind.

In Venezuela heeft de vader recht op 14 dagen betaald vaderschapsverlof. Het Europees Parlement heeft een voorstel in behandeling inzake een wettelijk vaderschapsverlof van 14 dagen.

Het vaderschapsverlof wordt niet geregeld in de ontwerp-landsverordening tot wijziging van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen.

De SER geeft de regering in overweging de mogelijkheid tot introductie van een wettelijk geregeld vaderschapsverlof te onderzoeken met het oog op onder andere het versterken van de band met de vader en de ondersteuning van de moeder.

---

¹ The World's Women 2010, Trends and Statistics, Table 4. D Work: Maternity leave and benefits, as of 2009, pagina 215

² The World's Women 2010, Trends and Statistics, Table 4. D Work: Maternity leave and benefits, as of 2009, pagina 215

³ The World's Women 2010, Trends and Statistics, Table 4. D Work: Maternity leave and benefits, as of 2009, pagina 215

3.2.3 Financiële gevolgen en de maatschappelijk kosten-batenanalyse

Artikel 11 van de Landsverordening comptabiliteitsvoorschriften Curaçao, bepaalt dat in de toelichting op het ontwerp van een landsverordening, een ontwerp landsbesluit, houdende algemene maatregelen, of ministeriële beschikkingen met algemene werking, waarin nieuwe beleidsvoornemens of toezeggingen met betrekking tot het te voeren beleid worden uitgewerkt, een afzonderlijk onderdeel wordt opgenomen waarin de financiële gevolgen voor en de dekking door het Land, worden vermeld.

In deze wordt verwezen naar de artikelen 2 en 3 van het Landsbesluit Versterking Budgetdiscipline Land (P.B. 2001, no. 40) die bepalen dat elk voorstel of beleidsvoornemens, voorzien dienen te zijn van een financiële paragraaf.

Directie Financiën heeft op 27 september 2010 op onderhavig adviesverzoek met betrekking tot de ontwerp-landsverordening tot wijziging van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen geadviseerd.

Directie Financiën is van mening dat, vanwege de voorwaarden opgenomen in artikel 1614xa waaraan werkgevers in de gewijzigde situatie zullen moeten voldoen en de mate waarin er rekening gehouden zal moeten worden met zwangere medewerkers en moeders die pas bevallen zijn, het voorstel tot extra kosten voor de werkgever en dus ook voor de overheid zal kunnen leiden. Hierbij wordt verwezen naar de kosten vanwege de inzet van extra personeel of overwerk, als gevolg van voorgenomen verlenging van de duur van het zwangerschap- en bevallingsverlof, het eventueel inrichten van ruimtes voor moeders op de werkplek om borstvoeding te kolven en het feit dat zwangere medewerkers die in een zekere stadium van zwangerschap verkeren, niet kunnen worden verplicht gedurende een onafgebroken tijdspanne van meer dan 60 minuten staand werk te verrichten.

Directie Financiën geeft aan dat hoewel de kosten vooraf niet te kwantificeren zijn, de verwachting is dat de extra kosten, gelet op de aard van de kosten, niet hoog zullen uitvallen.

Directie Financiën geeft voorts aan dat zij pas een definitief advies inzake onderhavige initiatief ontwerp-landsverordening kan uitbrengen nadat een financiële paragraaf aan het voorstel is toegevoegd, waarin de financiële consequenties voor Curaçao zijn opgenomen. Hierbij valt te denken aan de begroting van de betreffende diensten voor wat betreft eventuele kosten die hieruit kunnen voortvloeien. Directie Financiën geeft aan dat deze kosten binnen de bestaande begroting door de betreffende overheidsdiensten gedekt dienen te worden.

Ten overvloede zij vermeld dat het advies van de Directie Financiën is uitgebracht vóór de totstandkoming van het land Curaçao. Op 10 oktober 2010 is de Landsverordening comptabiliteitsvoorschriften Curaçao (bijlage b, behorende bij de Eilandsverordening vaststelling diverse ontwerp-landsverordeningen land Curaçao, A.B. 2010, no. 87) in werking getreden.

De SER plaatst vraagtekens inzake het gestelde door directie Financiën met betrekking tot de kwantificering van de extra kosten voortvloeiende uit de implementatie van onderhavig adviesverzoek en de financiering lastens de begroting van het Land door de betreffende overheidsdiensten.

De Sociale Verzekeringsbank (SVB) heeft als uitvoeringsorgaan van de Landsverordening Ziekteverzekering (P.B. 1996, no. 8) op 18 april 2011 advies uitgebracht op de ontwerp-landsverordening.

Ingevolge artikel 1614ca lid 1 van het Burgerlijk Wetboek ontvangt de vrouwelijke werknemer gedurende haar zwangerschap- en bevallingsverlof van 12 weken 100% loon bij haar werkgever en de SVB restitueert de werkgever 80% van het dagloon van de vrouwelijke werknemer op grond van artikel 3 juncto artikel 5 leden 1 en 6 van de Landsverordening Ziekteverzekering.

De SVB is in haar advies over de onderhavige initiatief ontwerp-landsverordening⁴, bij de berekening van de additionele kosten uitgegaan van 349 vrouwelijke werknemers dat per jaar gebruik maakt van zwangerschaps- en bevallingsverlof. Het aantal van 349 is gebaseerd op de 698 vrouwelijke werknemers, die gedurende de periode 2009-2010 zwangerschaps- en bevallingsverlof hebben genoten.

De verlening van het zwangerschaps- en bevallingsverlof met 2 extra weken betekent volgens SVB financieel het volgende.

Het maximale weekloon gebaseerd op de geldende loongrens voor het jaar 2011 is Naf. 1.124,70 per week. Additioneel twee weken zwangerschapsverlof komt neer op $2 \times \text{Naf. } 1.124,70 = \text{Naf. } 2.249,40$.

Per zwangere vrouwelijke werknemer betekent dit maximaal Naf. 2.249,40 extra voor de werkgever en voor de SVB $80\% \times \text{Naf. } 2.249,40 = \text{Naf. } 1.799,52$

De loonderving wordt door de SVB op $349 \times \text{Naf. } 1.799,52 = \text{Naf. } 628.032,48$ per jaar geraamd. De loonderving is echter afhankelijk van het daadwerkelijke aantal zwangere vrouwen in een bepaald jaar.

De SVB geeft aan dat tegenover deze extra kosten, die de verlenging van het zwangerschaps- en bevallingsverlof met zich meebrengt, geen inkomsten worden verkregen uit premies, waardoor het tekort van het ZV-fonds dat ten laste van Curaçao komt naast de bestaande tekorten weer eens toeneemt met ruim Naf. 600.000,-.

De berekeningen van SVB zijn gebaseerd op een gemiddelde over 2 jaar.

De SER stelt voor om een langere tijdreeks (maximaal 10 jaar) te gebruiken bij de bepaling van het aantal vrouwen dat naar verwachting gebruik zal maken van zwangerschaps- en bevallingsverlof teneinde een beter beeld te krijgen van de kosten gerelateerd aan de zwangerschaps- en bevallingsverlof.

De berekeningen van de SVB betreffen slechts die vrouwen die verzekerd zijn bij de SVB. Bij de bepaling van de extra kosten verbonden aan de verlenging van het zwangerschaps- en bevallingsverlof dient rekening te worden gehouden met alle werkende vrouwen die in hun reproductieve jaren van het leven van een vrouw verkeren en verzekerd zijn. Voor de overheid geldt in ieder geval dat ook berekeningen vanuit het Bureau Ziektekostenverzekering (BZV) aangedragen worden.

De SER adviseert om ook de andere cijfers inzichtelijk te maken.

Uit de berekeningen van de SVB kan worden afgeleid dat er financiële gevolgen zijn voor Curaçao in de vorm van een toename van het tekort van het ZV-fonds met ruim Naf. 600.000,-. Het tekort ontstaan in het ZV-fonds dient kennelijk aangezuiverd te worden door het Land Curaçao.

Naar het oordeel van de SER kan niet volstaan worden met het aangeven van het tekort in het ZV-fonds, zonder daarbij aan te geven hoe met dit additioneel tekort in het ZV-fonds omgegaan zal worden.

De SER is van oordeel dat de financiële gevolgen in een financiële paragraaf opgenomen dienen te worden en adviseert om conform het bepaalde in artikel 11 van de Landsverordening comptabiliteitsvoorschriften Curaçao, een financiële paragraaf op te nemen in de memorie van toelichting op de initiatief ontwerp-landsverordening.

Overigens wil de SER verwijzen naar een in Nederland in opdracht van het Nederlandse Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid uitgevoerde maatschappelijk kosten-batenanalyse (MKBA) inzake de verlenging van het zwangerschaps- en bevallingsverlof. In een MKBA worden doorgaans alle maatschappelijke effecten van een bepaald beleidsvoorstel of project

⁴ Brief van SVB aan Minister van Gezondheid, Milieu en Natuur, gedateerd 18 april 2011.

geïncventariseerd en, waar mogelijk, gekwantificeerd en gewaardeerd. Deze effecten kunnen positief (baten) of negatief (kosten) zijn⁵.

Uit het onderzoek in Nederland blijkt dat de baten van een uitbreiding van het zwangerschaps- en bevallingsverlof van 16 weken naar 18 of 20 weken niet opwegen tegen de kosten hiervan. Het saldo van de maatschappelijke kosten en baten als gevolg van die uitbreiding vormt een maatschappelijke kostenpost van €117 miljoen bij een verlenging van twee weken en €322 miljoen bij een verlenging van vier weken.⁶

De SER acht het van belang dat een dergelijk onderzoek met betrekking tot een maatschappelijk kosten-baten analyse inzake de verlenging van het zwangerschaps- en bevallingsverlof ook voor Curaçao wordt uitgevoerd. Een dergelijk onderzoek had dan ook vóór de goedkeuring van onderhavig initiatief ontwerp-landsverordening moeten plaatsvinden.

Tijdens de beraadslaging door de SER is naar voren gebracht dat de kleine ondernemingen de kosten die voortvloeien uit de invoering van de ontwerp-landsverordening tot wijziging van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen niet kunnen dragen. De SER adviseert om de mogelijkheid te onderzoeken of de SVB die kosten kan dekken.

3.3 Artikelsgewijs commentaar

De SER constateert dat in de memorie van toelichting geen artikelsgewijze toelichting is opgenomen waarin een aantal specifieke bepalingen verder worden verduidelijkt en toegelicht.

De SER verwijst met name naar de volgende voorgestelde artikelen.

- Nieuw Artikel 1614ca, vierde en vijfde lid

In het nieuwe vierde lid van artikel 1614ca wordt aangegeven dat in geval van overlijden van de moeder voordat het bevallingsverlof verstreken is, de arbeider die als ouder in familierechtelijke verhouding staat tot het kind, het recht heeft verlof op te nemen voor een periode die gelijk is aan het niet verstreken deel van het bevallingsverlof, terwijl in het nieuwe vijfde lid van artikel 1614ca in geval van ziekenhuisopname of ziekte van de moeder na de bevalling en voor het verstrijken van het bevallingsverlof, de arbeider die in familierechtelijke verhouding staat tot het kind, het recht heeft op verlof gedurende een periode die gelijk is aan het niet verstreken deel van het bevallingsverlof, teneinde zijn zorgtaken voor het kind en het gezin te kunnen vervullen.

De SER vraagt in deze twee artikelliden met name aandacht voor een verschil in degene die verlof kan opnemen in geval van overlijden van de moeder voordat het bevallingsverlof is verstreken en degene die verlof kan opnemen in geval van ziekenhuisopname of ziekte van de moeder na de bevalling en voor het verstrijken van het bevallingsverlof.

Het verschil zit namelijk in de zinsnede: “de ouder die in familierechtelijke verhouding staat tot het kind” en “de arbeider die in familierechtelijke verhouding staat tot het kind”

Met betrekking tot de ouder die in familierechtelijke verhouding staat tot het kind geeft het Burgerlijk Wetboek aan wie de moeder en de vader van een kind zijn⁷. Moeder van een kind is de vrouw uit wie het kind is geboren of die het kind heeft geadopteerd.

⁵ Rapport kosten- en batenverlenging zwangerschaps- en bevallingsverlof, pagina 3

⁶ Rapport kosten- en batenverlenging zwangerschaps- en bevallingsverlof, pagina i

⁷ Artikel 198 en 199 BW

Vader van een kind is de man:

- a. die op het tijdstip van de geboorte van het kind met de vrouw uit wie het kind is geboren, is gehuwd, tenzij onderdeel b geldt;
- b. wiens huwelijk met de vrouw uit wie het kind is geboren, binnen 306 dagen voor de geboorte van het kind door zijn dood is ontbonden, zelfs indien de moeder was hertrouwd; indien echter de vrouw sedert de 306^e dag voor de geboorte van het kind was gescheiden, van tafel en bed of zij en haar echtgenoot sedert dat tijdstip gescheiden hebben geleefd, kan de vrouw binnen een jaar na de geboorte van het kind ten overstaan van de ambtenaar van het burgerlijke stand verklaren dat haar overleden echtgenoot niet de vader is van het kind, van welke verklaring een akte wordt opgemaakt; was de moeder op het tijdstip van de geboorte hertrouwd dan is in dat geval de huidige echtgenoot de vader van het kind;
- c. die het kind heeft erkend;
- d. ten aanzien van wie ten behoeve van het kind brieven van vaderschap zijn verleend; of
- e. die het kind heeft geadopteerd.

Voor de SER is het niet duidelijk wie met, “de arbeider die in familierechtelijke verhouding staat met het kind”, wordt bedoeld.

In een artikelgewijze toelichting op artikel 1614ca, vijfde lid dient nadrukkelijk te worden aangegeven wie precies met als “de arbeider die in familierechtelijke verhouding staat met het kind”, wordt bedoeld.

- Artikel 1614xa, inzake nachtarbeid

In het voorgestelde artikel 1614 xa, eerste lid, en tweede lid, wordt respectievelijk het verbod op nachtarbeid en het verbod op staand werk geregeld.

Er bestaan beroepen die ook door het vrouwelijk personeel wordt uitgeoefend waarbij nachtarbeid en staand werk vereist is, bijvoorbeeld politieagenten en verpleegsters zijn verplicht om nachtarbeid te verrichten.

De SER is zich ervan bewust dat ploegendienst en nachtarbeid schadelijke gevolgen kunnen hebben voor de zwangerschap en het ongeboren kind en dat ploegendienst en nachtarbeid een belangrijke oorzaak voor zwangerschapsgerelateerd verzuim zijn. De ploegendienst en nachtarbeid zijn een arbo-risico dat breed voorkomen in branches en sectoren waar veel vrouwen werken, naast onder andere lichamelijk zwaar werk, de blootstelling aan gevaarlijke stoffen, de blootstelling aan biologische agentia (infectierisico's), werkstress, door agressie, geweld en werkdruk.

Tijdens de beraadslagingen in de SER vergaderingen is gewezen op de risico's voor het personeel, en dan in het bijzonder de zwangere vrouwelijke arbeider, dat in een werkomgeving wordt blootgesteld aan rook en/of gevaarlijke stoffen in chemische schoonmaakmiddelen. Er werd in het bijzonder gerefereerd naar het personeel werkzaam in casino's, horecagelegenheden en de 'housekeeping' van hotels.

De werkgever heeft de verplichting om een veilige werkplek voor de werknemer in het algemeen te waarborgen. In casu betreft het voornamelijk een veilige werkplek specifiek voor de zwangere arbeider of de arbeider die borstvoeding geeft. Uit verkregen informatie heeft de SER vernomen dat de werkgever zich als een goed werkgever dient op te stellen en dat de praktische invulling van hetgeen wordt bepaald inzake borstvoeding moet regelen.

De SER constateert dat nergens wordt aangegeven of aandacht wordt besteed aan de financiële positie van de werkgever en de manier waarop de werkgever een veilige werkplek voor de zwangere arbeider kan waarborgen.

Op grond van het ILO verdrag 183 en de “Maternity Protection Recommendation, 2000 (no. 191) heeft de ILO in 2004 een uitgebreide leidraad opgesteld, waarin aandacht wordt besteed aan de bescherming van de zwangerschap en de te nemen

maatregelen door onder andere de werkgever om de gezondheid van moeder en kind te bevorderen⁸.

In bovengenoemde ILO leidraad is opgenomen dat de regering een belangrijke rol kan spelen in het bevorderen van een veilige werkplek gedurende de periode van zwangerschap en gedurende het geven van borstvoeding. De regering moet bijdragen aan een veilige werkplek door het uitbrengen van adviezen en door begeleiding aan werkgevers en andere organisaties beschikbaar te stellen. Een aantal overheden heeft verschillende maatregelen genomen teneinde de veiligheid van zwangerschap op het werk te bewerkstelligen. Hierbij is overleg gevoerd tussen de sociale partners onderling en andere ter zake dienende organisaties⁹ hetgeen heeft bijgedragen tot het ontwikkelen van normen waaraan een veilige werkplek dient te voldoen.

De Commissie Begeleiding Arbocatalogi (CBA) van de Stichting van de Arbeid in Nederland heeft in het jaar 2008 een document opgesteld genaamd "Handreiking Arbomaatregelen zwangerschap en arbeid"¹⁰ teneinde bedrijven en instellingen te begeleiden bij het nemen van maatregelen inzake de bescherming van de zwangerschap, het ongeboren kind, de zuigeling en de werkneemster zelf in de zwangerschap en in de periode van borstvoeding.

Voor zover de SER bekend, bestaat er geen handreiking inzake de veiligheid op het werkplek gedurende zwangerschap en het geven van borstvoeding op Curaçao.

De SER adviseert om ook voor Curaçao normen vast te stellen waaraan een veilige werkplek dient te voldoen en dit niet over te laten aan de interpretatie door de werkgever. Tevens adviseert de SER de regering om in de memorie van toelichting of in een op te stellen handreiking aan te geven op welke wijze de werkgever de veiligheid van de zwangere vrouw kan garanderen tijdens zwangerschap en de moeder tijdens borstvoeding. Daarnaast dient in betreffende handreiking ook te worden aangegeven hoe omgegaan moet worden met het verbod op nachtarbeid en met het verbod op staand werk.

De SER verwijst in deze tevens naar paragraaf 3.1.2 van onderhavig advies waarin door de SER wordt bepleit dat op korte termijn de regering een beleid opstelt met betrekking tot zwangerschapsverlof met inbegrip van aanverwante regelingen en richtlijnen.

De sociale partners en andere relevante organisaties, zoals de ARBO-Consult en de Arbeidsinspectie dienen bij het ontwikkelen van betreffend beleid betrokken te worden.

De SER vraagt naar aanleiding van het bovenvermelde tevens aandacht voor de enorme gevolgen van de introductie van de regelingen zoals opgenomen in de initiatief ontwerp-landsverordening tot wijziging van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen.

De stakeholders zijn blijkbaar niet in een eerder stadium betrokken geweest bij de totstandkoming van onderhavig initiatief ontwerp-landsverordening. Teneinde de discrepantie in voorlichting in een eerder fase op te vangen, stelt de SER voor om reeds nu, degelijke informatie te verstrekken aan alle betrokkenen die deze wetgeving moeten uitvoeren en/of die deze wetgeving regardeert. Deze voorlichting is nodig teneinde, zoveel mogelijk, problemen te voorkomen die in de praktijk kunnen ontstaan vanwege de kleinschaligheid van ondernemingen op Curaçao.

⁸ Paul J, Healthy Beginnings: Guidance on safe maternity at work, Geneva, International Labour Office, 2004, pagina 7

⁹ Healthy Beginnings: Guidance on safe maternity at work, pagina 69

¹⁰ Handreiking arbomaatregelen zwangerschap & arbeid, pagina 5-7

Als stakeholders kunnen worden genoemd de werkgevers en de werknemers en de hieraan gerelateerde organisaties, maar ook instanties zoals ARBO-Consult en de Arbeidsinspectie.

Tijdens de beraadslagingen inzake onderhavige initiatief ontwerp-landsverordening is de kwetsbare positie van de uitzendkrachten en de rechtskracht van de voorgestelde artikelen voor deze groep werknemers ter sprake gekomen.

Naar de SER meent zijn de artikelen opgenomen in onderhavige initiatief ontwerp-landsverordening van dwingendrechtelijk karakter op straffe van nietigheid. Dit impliceert dat op geen enkele wijze via een of ander beding van deze bepalingen kan worden afgeweken en de uitzendkracht zich in principe tegen over zijn werkgever op de in de onderhavige initiatief ontwerp-landsverordening opgenomen bepalingen kan beroepen

De SER geeft aan dat voor zover de rechtskracht voor uitzendkrachten met betrekking tot onderhavige initiatief ontwerp-landsverordening niet is geregeld, het een en ander nader uitgezocht dient te worden.

4. Conclusie

De voorgestelde initiatief ontwerp-landsverordening strekt tot wijziging van de relevante artikelen van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen ter aanpassing van de duur van zwangerschaps- en bevallingsverlof aan de internationale maatstaven. Daarnaast wordt met de initiatief ontwerp-landsverordening beoogt de gezondheid en veiligheid van moeder en kind verder te bevorderen door wettelijke regeling van het verrichten van nachtarbeid en staandwerk door de zwangere werknemer.

De initiatief ontwerp-landsverordening tot wijziging van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen is een initiatief ontwerp van de Staten dat op 8 maart 2007 is goedgekeurd.

De status van een door de Staten goedgekeurde initiatief ontwerp-landsverordening laat, gezien van uit de procedure van behandeling en vastlegging, niet toe dat, er naar aanleiding van het advies door de SER, inhoudelijke wijzigingen worden aangebracht. De SER is dan ook van mening dat er ruimte gecreëerd moet worden dat de SER ook inzake, onder andere, voorontwerpen van initiatief ontwerp-landsverordeningen met een sociaal economische karakter kan adviseren.

De SER heeft daartoe een wijziging op artikel 2 van de Landsverordening Sociaal Economische Raad voorgesteld aan de regering.

De SER heeft geconstateerd dat er inzake het zwangerschaps- en bevallingsverlof gelijktijdig aan meerdere voorstellen wordt gewerkt. Een deel van de voorgestelde wijzigingen in de ontwerp-landsverordening tot wijziging van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen is tevens opgenomen in de Landsverordening arbeidsovereenkomst.

De SER heeft begrip voor het standpunt van de Staten om op kortst mogelijke termijn het zwangerschaps- en bevallingsverlof te verlengen van 12 naar 14 weken en beseft dat indien de voorstellen zoals opgenomen in de onderhavige initiatief ontwerp-landsverordening worden meegenomen in het proces van de algehele herziening van het arbeidsovereenkomstenrecht, dit tot grote vertraging zal leiden.

Niettemin vraagt de SER aandacht van de regering voor het coördineren van de verschillende "initiatieven" met betrekking tot de regeling van het zwangerschaps- en bevallingsverlof en de hieraan gerelateerde uitvoeringsregelingen.

De internationale maatstaven en 'best practices' met betrekking tot zwangerschaps-, bevallings- en vaderschapsverlof dienen hierbij met de nodige vertaalslag als voorbeeld te dienen op Curaçao.

In de initiatief ontwerp-landsverordening is ervoor gekozen om het door de ILO voorgeschreven 14 weken inzake zwangerschaps- en bevallingsverlof over te nemen.

De SER plaatst echter enkele vraagtekens met betrekking tot de keuze inzake de duur van het zwangerschaps- en bevallingsverlof in vergelijking met Nederland (Europa) en het Caribische gebied.

In Nederland is 16 weken zwangerschaps- en bevallingsverlof de norm, terwijl in de Caribische regio een aantal landen met 18 weken, een ruimer zwangerschaps- en bevallingsverlof kennen.

Een aantal landen (Cuba, Venezuela) hebben een betaald vaderschapsverlof. Het vaderschapsverlof heeft een belangrijke functie in het versterken van de band tussen vader en kind en ten behoeve van de ondersteuning van de moeder bij de verzorging van het pasgeboren kind. Een vaderschapsverlof is in de onderhavige initiatief ontwerp-landsverordening niet aan de orde terwijl het de moeite waard is om onderzoek te doen naar de introductie van een dergelijk verlof op Curaçao.

De financiële gevolgen van de invoering van de ontwerp-landsverordening tot wijziging van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen zijn niet uitgewerkt in de initiatief ontwerp-landsverordening.

De SER is van oordeel dat de financiële gevolgen in een financiële paragraaf opgenomen dienen te worden en adviseert om conform het bepaalde in artikel 11 van de Landsverordening comptabiliteitsvoorschriften Curaçao een financiële paragraaf op te nemen in de memorie van toelichting op de ontwerp-landsverordening.

Advisering door de SVB heeft uitgewezen dat als gevolg van de verlenging van het zwangerschaps- en bevallingsverlof het tekort van het ZV-fonds met ruim Naf. 600.000,- toeneemt. De adviezen van Financiën en SVB zijn echter niet van dien aard dat een goed beeld c.q. goed overzicht verkregen wordt met betrekking tot de kosten en lasten van de introductie van de regelingen zoals opgenomen in de initiatief ontwerp-landsverordening nader onderzoek in deze is dan ook vereist in de vorm van een maatschappelijk kosten-batenanalyse waarbij alle maatschappelijke kosten en baten worden geïnventariseerd en gekwantificeerd.

De SER constateert dat in de memorie van toelichting geen artikelsgewijze toelichting is opgenomen. Het opnemen van een artikelsgewijze toelichting is met name van essentieel belang voor de voorgestelde wijziging van artikel 1614ca, vierde en vijfde lid, en artikel 1614xa, eerste en tweede lid, van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek.

De controle op de naleving van de ontwerp-landsverordening tot wijziging van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen zal met name plaats vinden door de Arbeidsinspectie en de vakbonden. Dientengevolge dient er informatie verstrekt te worden aan deze instanties en tevens aan de werkgevers, de werknemers en Arbo-consult betreffende de implicaties van voorgestelde wijzigingen van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek. Door nu reeds degelijke informatie te verstrekken kunnen problemen als gevolg van de kleinschaligheid van ondernemingen mogelijk worden voorkomen.

De SER adviseert de regering om in de memorie van toelichting dan wel brochures nader in te gaan op de maatregelen die de werkgever kan nemen om de zwangere

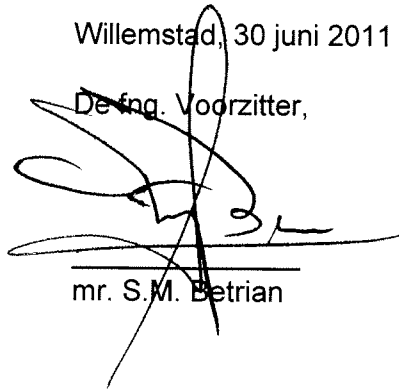
vrouw en het kind te beschermen en hun gezondheid te waarborgen tijdens zwangerschap en het geven van borstvoeding.

De initiatief ontwerp-landsverordening tot wijziging van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen is reeds door de Staten goedgekeurd. De SER is echter van oordeel dat de door de SER aangedragen opmerkingen en standpunten van dien aard zijn dat de regering hiermee rekening zal moeten houden.

Namens de Sociaal Economische Raad,

Willemstad, 30 juni 2011

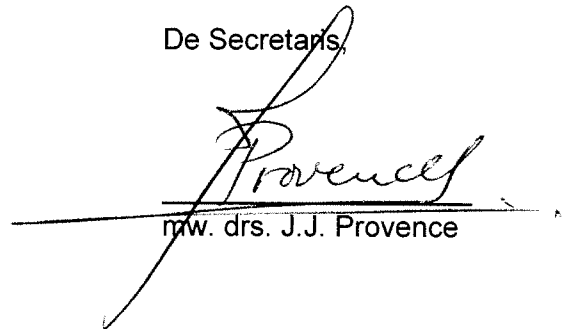
De vng. Voorzitter,

Handwritten signature of mr. S.M. Betrian, consisting of a large, stylized 'S' and 'M' with a horizontal line underneath.

mr. S.M. Betrian

De Secretaris,

Handwritten signature of mw. drs. J.J. Provence, featuring a large, stylized 'P' and 'Provence' written in cursive.

mw. drs. J.J. Provence